

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obo/34/2013
Identifikačné číslo spisu:	1096899047
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Krajčovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1096899047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Slovenská konsolidačná, a. s., Cintorínska 21, 814 99 Bratislava, proti žalovaným 1/ P. A., B., zastúpeného JUDr. Ivanom Cambelom, advokátom, Kpt. Nálepku 1559/34, Želiezovce, 2/ JUDr. P.A., R., zastúpeného JUDr. Jozefom Nyúlom, advokátom, Kpt. Jaroša 4, Levice, 3/ P. L., R., s ustanovenou opatrovníčkou Darinou Fraňovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Bratislava I, o zaplatenie 284 519,35 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. januára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-257 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. januára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-260/ako aj na odvolanie žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. februára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-270 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. februára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-273, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. januára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-257 a napadnuté uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 10. januára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-260, z 21. februára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-270 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.
Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 21. februára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-273 z r u š u j e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 10. januára 2013; č. k. Z-2-47Cb/80/1996-257 uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 283 680,80 eur s úrokom z omeškania vo výške 28% p. a. od 21. 10. 1993 do zaplatenia a súdny poplatok 11 380,73 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. januára č. k. Z-2-47Cb/80/1996-260 opravil výrokovú časť svojho rozsudku z 10. januára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-257 tak, že vo zvyšnej časti sa konanie zastavuje.

Rozhodnutia odôvodnil tým, že právny predchodca žalobcu Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, si

žalobou uplatnila nárok na zaplatenie 8 571 430,-- Sk (284 519,35 eur) s 28% úrokom z omeškania od 21. 10. 1993 do zaplatenia na základe úverovej zmluvy č. 330136 a dodatku č. 1 k tejto úverovej zmluve. Žalobca podal žalobu proti piatim žalovaným, avšak v priebehu konania bolo konanie proti žalovanému 4/ Ing. J. O. a žalovanému 5/ spoločnosti ELAN VITA e.t. DO, spol. s r. o., Levice, právoplatne zastavené. Ostatní žalovaní namietali svoju pasívnu legitimáciu, nakoľko záväzok z pôvodnej úverovej zmluvy č. 330136-6 zo dňa 17. 01. 1992, bol dodatkom č. 1 prevedený na spoločnosť ELAN VITA e.t. DO, spol. s r. o., Levice. Ďalej uviedol, že v zmysle uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Z-2-47Cb/80/96 zo 16. 01. 2006, vystúpil z konania pôvodný žalobca a do konania vstúpila Slovenská konsolidačná, a. s., že uznesením sp. zn. 47Cb/80/96 z 07. 05. 2012 súd ustanovil žalovanému 3/ opatrovníčku podľa ustanovenia § 29 ods. 6 O. s. p., a že žalobca spresnil nárok podaním z 30. 04. 2010 na sumu 283 680,80 eur (8 546 168,-- Sk) spolu s úrokom z omeškania od 21. 10. 1993 do zaplatenia dlžnej sumy. V zostávajúcej časti žalobca zobral žalobu späť. Na základe uvedeného súd prvého stupňa skonštatoval, že nárok žalobcu vo výške 263 680,80 eur je so zreteľom na úverovú zmluvu oprávnený proti žalovaným 1/ až 3/, preto ich zaviazal spoločne a nerozdielne na zaplatenie tejto istiny, ako aj úrokov z omeškania, nakoľko sa dostali do omeškania so zaplatením dlžnej sumy. Súčasne vyslovil názor, že prejav vôle prevziať dlh musí byť jednoznačný a výslovný a dodatok č. 1 k úverovej zmluve zo dňa 08. 07. 1992 túto podmienku nespĺňa. Uvedený dodatok hovorí len o zmene názvoslovía úverovej zmluvy. Pri zmluve o prevzatí dlhu sa vyžaduje písomná forma, v opačnom prípade je právny úkon neplatný pre nedostatok formy podľa § 531 Občianskeho zákonníka. Samotné správanie účastníkov v prípade zmluvy, pre ktorú je predpísaná písomná forma, nespôsobí vznik, zmenu, ani zánik právneho vzťahu medzi účastníkmi.

O náhrade trov konania súd rozhodol na základe úspechu žalobcu v konaní, podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalovaný 1/ uvedené rozhodnutia súdu prvého stupňa napadol odvolaním. V odôvodnení odvolania poukázal, že v doručenom rozsudku chýbalo slovné spojenie v mene republiky a odtlačok úradnej pečiatky štátneho znaku. Namietal, že podľa žaloby je žalovaným 3/ P. L., avšak súd vydal rozhodnutie proti P. L., ako aj neúplné uvedenie mena a adresy opatrovníčky žalovaného 3/ v uznesení o jej ustanovení, t. j. chýbalo krstné meno a číslo súdu. Uvedená vada mala za následok nesprávne doručovanie rozhodnutí, v dôsledku čoho nebol žalovaný 3/ v konaní zastúpený. Poukázal na rozpor medzi znením vyhláseného výroku rozsudku a znením jeho písomného vyhotovenia v časti príslušenstva, nakoľko vyhláseným výrokom bola žalovaným uložená povinnosť zaplatiť úroky, ale v písomnom vyhotovení rozhodnutia je uvedený úrok z omeškania. Keďže úrok z omeškania nebol predmetom žaloby, žalobca 1/ vzniesol námietku premĺčania. Navyiac podľa jeho názoru súd rozhodol nad rámec žaloby, pretože na súdnom pojednávaní si žalobca tento priznaný nárok neuplatnil. Uplatnené úroky boli splácané až do 26. 05. 1995 spoločnosťou ELAN - VITA, s. r. o., Levice. Zaplatením úroku do stanovenej doby by došlo k dvojitej úhrade pohľadávky.

Namietal výšku nároku žalobcu, nakoľko žalobca potvrdil, že mu bolo zaplatené 21 277,68 eur, avšak o túto celú sumu súd nárok žalobcu neznížil.

V súvislosti s vecnou pasívnou legitimáciou žalovaného 1/ poukázal na dodatok č. 1 k úverovej zmluve č. 330136-6, v zmysle ktorého sa dlžníkom z tohto úverového vzťahu stala spoločnosť ELAN - VITA, s. r. o., Levice. Žalobca počas ďalšieho života úveru bol vo vzťahu len s touto spoločnosťou, posielal jej výpisy, avšak napriek navrhnutým dôkazom sa súd s touto skutočnosťou nevysporiadal.

S rozhodnutiami sa neuspokojil ani žalovaný 2/ a podal proti nim odvolanie. Namietal, že rozsudok nemá náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 ods. 1 O. s. p., a súčasne neobsahuje slová v mene Slovenskej republiky. Takáto listina nemôže založiť nútený výkon rozhodnutia. Zastával názor, že dodatkom č. 1 k úverovej zmluve strany prejavili skutočnú vôľu, že namiesto fyzických osôb úver prechádza na právnickú osobu spoločnosť ELÁN - VITA, s. r. o., Levice. V prípade pochybností súdu, mal vykonať dokazovanie vypočutím navrhnutých svedkov, ktorí sa tohto právneho úkonu zúčastnili. Prečo tak súd prvého stupňa neurobil, v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol. Bez objasnenia tejto skutočnosti, nebolo možné vo veci rozhodnúť a rozhodnutie je predčasné. Doplnil, že v návrhu na vklad záložného

práva do katastra banka označila ako dlžníka úveru spoločnosť ELÁN VITA, s. r. o.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 21. februára 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-270 rozhodol tak, že do záhlavia rozsudku doplnil odtlačok pečiatky štátneho znaku Slovenskej republiky a slová - Rozsudok v mene Slovenskej republiky a žalovaného 3/ označil ako Ján Dorotovič, Ul. Ku Bratke č. 2, 934 05 Levice.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný 1/ v časti označenia žalovaného 3/. V odôvodnení odvolania poukázal na naďalej existujúce nesprávne označenie žalovaného v uznesení o ustanovení opatrovníka, kde naďalej zostal označený ako Ján Dorotkovič.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 21. 02. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-273 uložil žalovanému 1/ a žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť súdy poplatok za odvolanie 17 020,50 eur spoločne a nerozdielne v lehote 10 dní od doručenia uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný 1/, v ktorom poukázal na svoje majetkové pomery a požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Žalovaný 2/ taktiež požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolanie vo veci samej je dôvodné.

Právny predchodca žalobcu Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, si uplatnila na súde nárok na zaplatenie 284 519,35 eur (8 571 430,-- Sk) spolu s 28% úrokmi od 21. 10. 1993 do zaplatenia a náhradu trov konania, na základe úverovej zmluvy č. 330 136-6 zo dňa 17. 01. 1992 a jej dodatku č. 1 z 08. 07. 1992. Žalobu podala proti štyrom fyzickým osobám a právnickej osobe. V priebehu konania súd pripustil zmenu žalobcu a konanie vo vzťahu k žalovaným 4/ a 5/ zastavil. Napadnutým rozsudkom a uznesením súd prvého stupňa uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 283 680,80 eur s úrokom z omeškania vo výške 28% p. a. od 21. 10. 1993 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Vo zvyšnej časti nároku konanie zastavil.

Žalovaní 1/ až 3/ v priebehu konania na súde prvého stupňa namietali svoju vecnú pasívnu legitímáciu, s poukazom na dodatok č. 1 úverovej zmluvy. Túto obranu uplatnili aj v odvolacom konaní. Rozhodnutie označili za predčasné, nakoľko súd nevykonal dokazovanie ohľadne prevodu úveru na právnickú osobu a ani neodôvodnil, prečo nevykonal navrhované dôkazy - nevypočul osoby, ktoré boli pri podpise dodatku č. 1 úverovej zmluvy. Odôvodnenie rozhodnutia považovali za nelogické, nepreskúmateľné. Taktiež uviedli, že vyhlásený výrok rozsudku je v rozpore s jeho písomným vyhotovením v časti príslušenstva pohľadávky (vyhlásením súd uložil povinnosť zaplatiť úroky, ale v písomnom vyhotovení rozhodnutia uviedol úroky z omeškania).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmaním napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnutý rozsudok vo veci samej je nepreskúmateľný, pretože nespĺňa náležitosti predpokladané ust. § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky, spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby

transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, „že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Rozhodnutie súdu predpokladá jeho odôvodnenie, ktoré musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia, t. j. musí byť preskúmateľné.

Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

V prejednávanej veci o peňažné plnenie s príslušenstvom, súd prvého stupňa uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť peňažný nárok žalobcu na základe existencie úverovej zmluvy a skutočnosti, že žalovaní 1/ až 3/ nezaplatili dlh v lehote splatnosti. V tomto stručnom odôvodnení rozhodnutia okrem iného chýba popis, ako súd hodnotil jednotlivé dôkazy, akými úvahami sa spravoval pri stanovení výšky zostatku úveru a jeho príslušenstva, a podľa ktorých právnych predpisov vec posúdil.

Ani odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa zaoberajúce sa zmenou dlžníka na základe dodatku č. 1 úverovej zmluvy, nespĺňa vyššie uvedené zákonom predpokladané požiadavky a navyše jednotlivé závery súdu si navzájom odporujú. Súd prvého stupňa dodatok č. 1 úverovej zmluvy označil ako nezrozumiteľný (právny úkon nie je jednoznačný a výslovný), a teda neplatný, avšak napriek tomuto záveru, posudzoval jeho obsah a dospel k záveru, že z tohto právneho úkonu, nevyplyva vôľa prevziať dlh, nakoľko sa jedná len o zmenu názvoslovia, bez toho, aby svoj prijatý záver skutkovo a právne odôvodnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozsudok súdu prvého stupňa nie je náležité odôvodnený v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. a odvolanie žalovaných 1/ a 2/ podané z tohto dôvodu, je preto dôvodné.

V konaní pred súdom prvého stupňa došlo tiež k porušeniu ustanovenia § 156 ods. 4 O. s. p., v zmysle ktorého, len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný. V prejednávanej veci súd vyhlásil, že žalobcovi priznáva úroky, v písomnom vyhotovení rozsudku uviedol úroky z omeškania. Keďže z hľadiska uplatneného práva na základe úverovej zmluvy sa jedná o odlišné právne nároky, nie je možné ich zamieňať.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. 01. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-260 opravil výrokovú časť svojho rozsudku z 10. januára 2003, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-257 tak, že výrok rozhodnutia vo veci samej doplnil tak, že vo zvyšnej časti konanie zastavil.

Podľa § 169 ods. 1 O. s. p. v písomnom vyhotovení uznesenia sa uvedie, ktorý súd ho vydal, ďalej označenie účastníkov a vecí, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

Rozsudok, ani uznesenie súdu prvého stupňa, neobsahujú odôvodnenie rozhodnutia, týkajúce sa výroku o zastavení konania. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je preto aj v tejto časti výroku arbitrárne a nepreskúmateľné.

Uvedeným postupom súd prvého stupňa obmedzil žalovaných v ich práve na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku k zákonom vymedzeným odvolacím dôvodom, v dôsledku čoho im uprel právo na spravodlivý proces a odňal právo konať pred súdom.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave a uznesenie Krajského súdu v Bratislave vo výroku o zastavení konania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne o trovách celého konania.

Podľa § 226 O. s. p. je pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

Napadnuté opravné uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 10. 01. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-260 a z 21. 02. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-270 boli vydané v spojení s napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 10. 01. 2013, č. k. Z-2-47 Cb/80/1996-257. Zrušením rozsudku vo veci samej opravné uznesenia stratili svoje opodstatnenie, v dôsledku čoho bolo potrebné ich zrušiť spolu s vecou samou.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 21. 02. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-273 žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za odvolanie v sume 17 020,50 eur v lehote 10 dní od doručenia uznesenia.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 18. 03. 2013, č. k. Z-2-47Cb/80/1996-288 a uznesením č. k. Z-2-47Cb/80/1996-316 zo dňa 03. 05. 2013 priznal žalovanému 1/, žalovanému 2/ oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie podľa § 138 ods. 1 O. s. p. Predmetné uznesenia súdu prvého stupňa nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 02. 04. 2013 a 14. 05. 2013.

So zreteľom na uvedené uznesenia o oslobodení od platenia súdneho poplatku, odvolací súd v súlade s ust. § 221 ods. 1 O. s. p. napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie zrušil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.